יום א', י"ד בשבט תשס"ו (12 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"**דע את עמך**" [המשך המסע לקהילות תפוצות ישראל]

אזרבייג'ן – הרפובליקה של אזרבייג'ן היא מדינה בקווקז הסמוכה לים הכספי. היא גובלת ברוסיה בצפון, גאורגיה וארמניה במערב ואירן בדרום. לאחר נפילת האימפריה הרוסית במהלך מלחמת העולם הראשונה, הכריזה אזרבייג'ן על עצמאות והקימה את הרפובליקה הדמוקרטית של אזרבייג'ן. מדינה זו, אשר הייתה לרפובליקה האיסלאמית הראשונה בהיסטוריה שרדה במשך שנתיים בלבד, בין השנים 1918-1920. ב1920 נכבשה אזרבייג'ן על ידי הצבא האדום וסופחה לברית המועצות וב-1936 היא הורכזה כרפובליקה סובייטית.
אזרייג'ן זכתה בעצמאותה בשנית עם נפילת ברית-המועצות בשנת 1991. אזרבייג'ן וארמניה נאבקות על הבעלות על אזור בשם נגורנו קרבאך. בשנת 1994 נחתם הסכם הפסקת אש בין המדינות אך עדיין אין בנמצא פתרון לסכסוך באזור זה (רוב תושביו ארמנים). אזרבייג'ן איבדה שליטה על חלקים נרחבים מן האזור והיא נאלצת לדאוג לרווחתם של כ-800,000 פליטים אשר נמלטו או גורשו ממנו.

אזרבייג'ן היא רפובליקה נשיאותית. הנשיא נבחר לכהונה בת 5 שנים ואחראי, בין השאר, על מינוי השרים בממשלה. בית המחוקקיים האזרי מונה 125 חברים אשר נבחרים בבחירות כלליות. הנשיא וראש הממשלה אינם חברים בבית המחוקקים. אזרבייג'ן מעניקה שוויון זכויות ללא הבדל דת, גזע ומין.

כלכלת אזרבייג'ן מבוססת ברובה על תעשייה. התעשייה כוללת ייצור על-ידי מכונות, קידוחי נפט, זיקוק נפט, טקסטיל ועיבוד כימיקלים. החקלאות באזרבייג'ן היא חקלאות שלחין ברובה (השקיה מלאכותית) והיא מהווה כשליש מהתמ"ג. באזור השפלה, חקלאי אזרבייג'ן מגדלים, בין השאר, כותנה, פירות, חיטה, תה, טבק ומינים רבים של ירקות. תולעי משי מגודלות באזרבייג'ן לייצור משי טבעי לתעשיית הטקסטיל. רועי-הצאן באזרבייג'ן מגדלים בקר, כבשים ועזים בקרבת האזור ההררי במדינה. הדייגים האזרים דגים פירות ים ודגים בים הכספי הגובל במדינה. השוק האזרי הוא דינמי ומתפתח במהירות, עובדה זו באה לידי ביטוי בצמיחה גבוהה בתמ"ג השנתי.

אזרבייג'ן ממוקמת במערב אסיה לחוף הים הכספי, היא גובלת עם רוסיה וגאורגיה בצפון, ארמניה במערב, ואיראן בדרום.
פני השטח של המדינה מאוד הררים (הרי הקווקז), כאשר 50% הם ההרים הנמצאים במרכז המדינה. במזרח קיים שטח מישור רחב המשתפל לעבר הים הכספי. יש לציין שכ־11% משטחי הארץ מעוירים.
האקלים באזרבייג'ן הוא צחיח בכל חלקי המדינה פרט לאזור הדרום-מזרחי. באזור הדרום-מזרחי הטמפרטורה נעה בין 6 מעלות צלזיוס בחורף ל-26 מעלות בקיץ (ממוצע).

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

באזורים ההרריים, הטמפרטורה נעה בין 12 מעלות בקיץ ל-9- בחורף. כמות המשקעים השנתית נעה בין 200 ל-400 מ"מ בשנה. הכמות הנמוכה ביותר נמדדת בדרך-כלל באזור הצפון-מזרחי. באזור הדרום-מזרחי, לעומת-זאת, האקלים לח בהרבה וכמות המשקעים יכולה להגיע ל-1300 מ"מ בשנה. ברוב חלקי המדינה, העונות הגשומות ביותר הן האביב והסתיו ואילו הקיץ הוא העונה החמה ביותר.

מקווי המים של המדינה הם ימת מינגאצאור, נהר קורה ויובליו (הגדול ביניהם הוא ארקס).

אוכלוסיית אזרבייג'ן מונה כ-8 מיליון איש (נכון ליולי 2005), 90.6% מהם ממוצא אזרי (הערכה מ 1999). 1.8% מהאוכלוסייה היא ממוצא רוסי. בעבר, הייתה אוכלוסייה זו גדולה יותר אך תושבים רוסים רבים ירדו מן המדינה לאחר שקיבלה עצמאות. אזרים רבים היגרו לאזרבייג'ן מארמניה בעקבות הסכסוך הממושך בין שתי המדינות. מנגד, כמעט כל אוכלוסיית הארמנים באזרבייג'ן התיישבה במוקד הסכסוך - חבל הארץ נגורנו קרבאך. מלבד הקבוצות האתניות שנוזכרו לעיל, ישנן עוד קבוצות אתניות רבות באזרבייג'ן אך הן קטנות במיוחד ואינן משפיעות על המבנה הדמוגרפי.

רוב רובם של תושבי אזרבייג'ן הם מוסלמים שיעים. דתות נוספות הן האסלאם הסוני והנצרות. מלבד אלה ניתן למצוא באזרבייג'ן מבחר נרחב של דתות וכתות, ביניהן גם היהדות. רוב תושבי אזרבייג'ן מתייחסים לדת כעניין סמלי ומסורתי וגישתם לחיים היא חילונית בעיקרה.

יהודים
במדינה זו חיים יהודים עוד מימי הביניים המוקדמים. עם התפתחותה של תעשית הנפט בבאקו גדלה הקהילה. בשנת 1979 נימנו בה 35,000 יהודים.

The Azeri Times newspaper, December, 1998

http://www.geocities.com/Vienna/7124/jews.html

Jewish Community Integral Part of Baku's History (By Fuad Akhundov)

The role of the Jewish community during the great industrial and cultural boom in Baku at the dawn of the twentieth century is really inestimable. In the 50-year period from 1870 to 1918, Baku's population skyrocketed from 15,500 people to 300,000, with

Jewish settlers constituting a major portion of the influx. While the oil boom was a significant motivation for the large Jewish immigration to Baku, it was not the only reason for their arrival. Over the course of the millennium, there was not a single case of anti-semitism in the entire region then known as Azerbaijan. Many of the Jews coming to Baku were related to a people known as the Mountain Jews or Highland Jews, which are thought to have originally come up from Iran and settled in the mountains north of Quba. By the start of the twentieth century, many European Jews had moved to Baku from other parts of the Russian Empire that were not quite so tolerant. At the time, Russians were frequently holding pogroms against Jewish citizens. By 1913, the Jewish community made up 4.5% of Baku's population, making this the fourth largest ethnic community in the city after Azeris, Russians and Armenians. Of the city's 214,786 residents, 9,689 of them were of Jewish descent. As Baku's Jewish community increased, so did the amount of capital that members of the community continuously invested into the city as a result of their many successful business interests here. The results were remarkable. Families such as the Kagans, the Dembos, the Itskoviches, and the Rothschilds controlled more than 40% of Baku's kerosene production by the beginning of World War One. A large number of Jewish medical and legal professionals also made significant contributions to Baku. Older Jewish Bakuvians still remember one of the city's most famous pediatricians, Dr. Yevsey Guindes (1872-1954). While treating three generations of children during his 50years in Baku, he also served as the minister of health in the Azeri parliament during the country's independence from 1918-1920. He was also the founder of the first local philanthropic society in Baku, which worked to combat infant mortality and tuberculosis for Baku's children. He also organized the Institute of Maternity and Childhood Delinquency in themid-1920's.Dr. Guindes was only one of many Jewish doctors to practice in Baku. In fact, according to statistics from 1914, 69 of the 185 practitioners officially registered in Baku were Jewish. Members of the Jewish community were also greatly involved in practicing law in Baku - they comprised over one-third of the city's lawyers. As a result of the success of the Jewish communities' oil men and professionals, philanthropic and educational associations blossomed, with five of them registered between 1910 and 1913. The largest association was known as the "Baku Jewish Society." Located in the old Synagogue (which today is known as the Rashid Behbudov Theater), the group's charter declared that the society was "in charge of the material and spiritual needs of the Jews residing in the city of Baku and its environs." Along with the synagogue, which was financed by the society, a number of other schools were also constructed by the house of worship. A four year college for boys, a professional school for women, and the Jewish Public Library were all projects

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

organized and implemented by the Baku Jewish Society. Another philanthropic organization known as "The Association in Charge for Dissemination of Education Between the Georgian Jews in Baku" was also quite active in the community. The group was headed by the talented journalist and satirist, I.Y. Glahengauss, who was better known under his pen-name IGLA, which in Russian meant "The Needle". Other charitable and cultural organizations around town at the time included "The Jewish Philanthropic Society," Palestine," and the Baku branch of the Jewish Literary Society. The Jewish Literary Society was primarily devoted to the study and development of ancient Jewish literature in Hebrew as well as spoken Jewish languages. Even after Azerbaijan fell to the Soviets in 1920, the Jewish community continued to make significant contributions to Baku. Despite the havoc that Stalin's regime inflicted on local Jews and other ethnic groups in Azerbaijan, the cultural, scientific and educational contributions of Baku's Jews continued to grow. Their impact during the Soviet period is symbolized in the Jewish Synagogue, built in 1962 to replace the Old Synagogue which had been turned first into a warehouse and then into at heater. The new synagogue was the only place of worship build in Baku during the Soviet's 70-year reign over the city. Today, there are three Jewish Synagogues that are open in Baku: Azhkenazi, and the synagogues used by the Highland and Georgian Jews. Jewish public organizations are still in operation as well, such as Sokhnut, Alef, and AzIz. While there is still a large Jewish community here in Baku, many have left the city because of the turbulence caused by the country's new independence. However, even those who are now abroad still consider themselves "Baku Jews" or "Azeri Jews." Given the rich, centuries-old Jewish historical tradition that their ancestors have handed down to them, it is easy to see from where such pride comes.

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל